

Descoperiți-vă, descoperindu-vă înaintașii.

Palatul Academiei Studii Economice din București și oamenii săi

Necesitatea înființării învățământului superior în România este susținută de domnitorul Alexandru Ioan Cuza, care în mesajul adresat Camerei, în decembrie 1859, arăta: „*Stare de azi a României și viitorul ei cer numaidecât o facultate de știință economică și administrativă, precum și o facultate de știință agronomică, industrială și comercială*”.

Cu toate că Legea P. P. Carp, din anul 1893, privitoare la reorganizarea învățământului comercial, nu a prevăzut înființarea învățământului superior de specialitate, în programa facultăților de drept s-au intrudus discipline din domeniul economic.

Până în anul 1913, pregătirea economică se realiza în școli medii și superioare de comerț și în cadrul facultăților de Drept. Mai mulți tineri, care studiaseră universități sau făcuseră doctoratul în străinătate – în special în Germania și Franța -, reîntorși în țară, sperau în înființarea unei facultăți de economie în România.

În octombrie 1912, s-a constituit o comisie, condusă de Nicolae D. Xenopol (fratele istoricului A. D. Xenopol), Ministrul Industriei și Comerțului, care să pregătească Proiectul de lege pentru înfiinșarea unei Academii Comerciale. Din comisie, făceau parte: Stanislas Cihoschi, profesor la Școala de Științe de Stat, considerat unul dintre inițiatorii legii, Ion Răducanu, M. Brătilă, directorul Școalei Superioare de Comerț din București, G. I. Juvara, directorul Comerțului din Ministerul Comerțului și Industriei, D. Hagi-Teodoru, președintele Camerei de Comerț și Industrie

din București, Ch. D. Stoicovici, secretarul Camerei de Comerț și Industrie din București, D. Comșa, fost director la Banca Națională, A. Blank, directorul Băncii Marmorosch Blank, Gh. Tașcă, Mirinescu, secretarul general al Ministerului Industriei și Comerțului, D. R. Ioanițescu, Anton Davidoglu și alții.

Ion Răducanu, în cartea sa *Din amintirile unui septuagenar*, Editura Enciclopedică, București, 2001, pg. 65, menționează: «În 1912, în urma colaborării mele cu revista condusă de Nicu Xenopol, „Le mouvement economique”, într-o convorbire cu el la Ministerul Industriei și Comerțului, al cărui titular era, i-am sugerat înzestrarea învățământului economic, atât de neglijat la noi, cu un așezământ de grad universitar. Încercam, astfel, să se realizeze proiectul care mă frământa de când eram student la Graz (1901-1905)». Ion Răducanu este cel care a redactat anteproiectul de lege pentru înființarea A.I.S.C.I.

Proiectul legii de înființare a declanșat dispute în cele două Camere ale Parlamentului României, adversarii ei invocând diverse motive: lipsa personalului didactic calificat, acoperirea necesității de economiști de către școlile medii și superioare existente și de către Facultățile de Drept.

Inițial, s-a propus integrarea noii facultăți în cadrul facultății de Drept de la Universitatea din București, având ca argument că doar universitățile sunt cele care pot „profesa știința”. Acest lucru era alimentat din Legea Spiru Haret, din 1899, care înlocuise vechea misiune a universității – după modelul francez – „profesorii expun ideile unei discipline științifice, studenții trebuind să asculte și apoi să treacă la examene”, cu cea promovată, în special de Germania – „universitatea trebuie să creeze știință”.

Titulatura noii instituții urma să corespundă unora din occident: Academia de Înalte Studii Comerciale. La propunerea senatorului, academician, Sabba Ștefănescu s-a inclus și termenul Industriale.

Legea pentru înființarea Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale a trecut prin Camera Deputaților la 29 martie 1913 și prin Senat la 3 aprilie 1913, cu majoritate de voturi. Izbânda poartă amprenta autorității politice a Primului Ministru, Titu Maiorescu, și perseverenței lui Nicolae D. Xenopol.

La 6 aprilie 1913, Legea a fost promulgată prin Decretul Regal 2978 de către M. S. Regele Carol I și a fost publică în M. O. 12 din 13 aprilie 1913. Primul Regulament de organizare și administrare a A.I.S.C.I. a fost sancționat prin Decretul Regal 5498 din 30 august 1913 și a fost publicat în M. O. 128 din 1 septembrie 1913. A.I.S.C.I. era în structura Ministerului Comerțului și Industriei (care a reprezentat un avantaj pentru noua instituție, beneficiind de o bună finanțare din partea lui).

Inaugurarea cursurilor s-a făcut pe 1 noiembrie 1913. În anul I s-au înscris 700 de studenți, dintre care doar 210 au trecut în anul II. În anul următor s-a înscris doar 200 de studenți. Cei mai puțini studenți – 20 – s-au înscris în anul 1916-1917. Primii licențiați au fost în 1918: doi în sesiunea de vară și șapte în sesiunea de toamnă. La începutul activității A.I.S.C.I. avea șapte profesori, ajungându-se la 45 în 1938.

Primul Rector al A.I.S.C.I. a fost Anton Davidoglu, mare matematician român.

Anton Davidoglu (1913-1917/1918)

A absolvit Școla Normale Superioare din Paris, în 1897, a făcut specializare în matematici la Universitatea Sorbona din Paris unde și-a susținut și doctoratul în 1900. A fost:

- *Profesor la la Universitatea București: 1905-1941;*
- *Decan al Facultății de Științe din București: 1937.*

Anton Davidoglu, a susținut în cadrul Academiei cursuri de specializare precum: Teoria și tehnica asigurărilor. A fost inițiatorul cercetărilor românești în domeniul ecuațiilor diferențiale ordinare sau cu derivate parțiale.

Între anii 1913 și 1926, Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale (AISCI) a funcționat într-un spațiu închiriat, aflat pe Calea Victoriei nr. 102, în apropierea Bibliotecii Centrale Universitare (fig. 1.1). Clădirea nu mai există, în locul ei fiind parcare de la Ateneul Român.

Fig. 1. – Clădirea în care a funcționat AISCI între 1913-1926
În dreapta este clădirea Bibliotecii Centrale Universitare

Din cauza războiului, anii ocupației, 1917-1918 au fost grei pentru universitatea noastră. Studenții și o parte dintre profesori s-au mutat la Iași. Așa se face că, în acest an, A.I.S.C.I. are trei rectori: Anton Davidoglu, cu

mandat de cinci ani și Eugen Ludwig (la București) și Stanislas Cihoschi (la Iași).

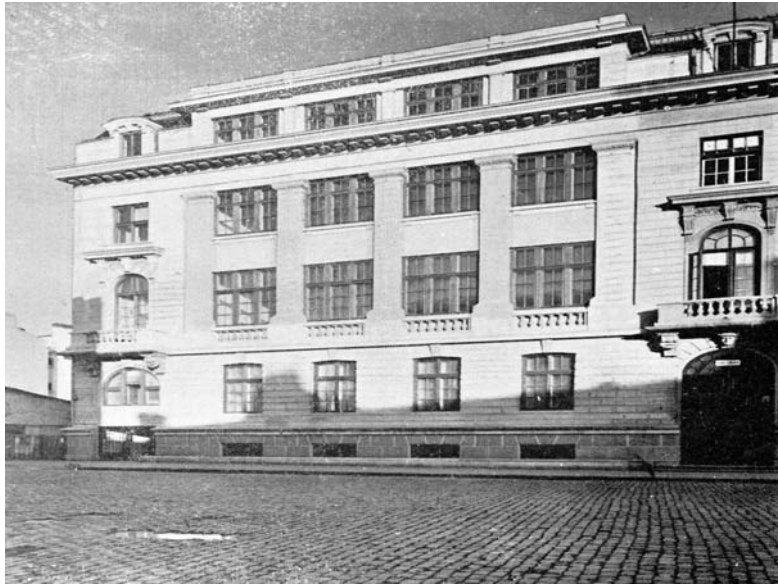
Actualul Palat al Academiei Studii Economice din București, situat în Piața Romană nr. 6 și Căderea Bastiliei nr. 2-10, a fost construit în trei etape:

Corpul 1, numit de la început, de cei care l-au conceput, Palatul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale, era plasat în Piața Romană și strada Cometa (actuala stradă Căderea Bastiliei), se întindea până la actuala intrare a studenților și îngloba actualul Rectorat, Aula, Amfiteatrele și holul, împreună cu sălile aferente, care leagă Rectoratul de clădirea cu Amfiteatre (fig. 1.2). Corpul a fost dat în folosință în 1926.

Fig. 2. – Palatul Academiei, Corpul 1, după finalizarea din 1926

Corpul 2, numit, la proiectarea sa, „Clădirea Bibliotecii”, era amplasat pe strada Cometa (actuala stradă Căderea Bastiliei), în continuarea aripii Corpului 1 (fig. 1.3). Corpul a fost inaugurat în 1935 și corespunde celui în care se găsește actuala mare intrare a studenților.

Fig. 3. – Palatul Academiei, Corpul 2, după finalizarea din 1935
Fotografie din anul 1936

Corpul 3, numit, la proiectarea sa, „Clădirea Muzeului Comercial și Biroului Comercial¹”, amplasat pe strada Ion Gh. Duca (fosta Cometa, actuala Căderea Bastiliei), în continuarea Corpului 2 (fig. 1.4). Corpul a fost dat în folosință în 1940. Corpul 3 corespunde celui în care se află actualele săli de lectură.

---

¹ Atât Muzeul cât și Biroul erau laboratoare în care se puteau studia mărfuri sau în care se simulau activități comerciale.

Fig. 4. – Palatul Academiei, Corpul 3, după finalizarea din 1940
Fotografie din anul 2010

Rectorii care au avut contribuții decisive la construcția Palatului au fost: Stanislas Cihoschi – cel care a intuit necesitatea construcției și care a achiziționat primele terenuri pentru ea, Ion N. Angelescu, în mandatul căruia s-a construit Corpul 1 al Palatului și Căminul nr. 1 (actualul pavilion administrativ) în 1928-1929, Ion Răducanu, în mandatul căruia s-a construit Corpul 2, s-a proiectat Corpul 3 și s-a deschis primul dispensar al studenților (pe strada N. Filipescu, acuala stradă Tudor Arghezi), în 1933.

Stanislav Cihoschi (1917-1918 și 1919-1924)

A absolvit dreptul, literele și filosofia la Universitatea în București și a fost profesor de statistică generală și economică la A.I.S.C.I. A fost, printre altele:

- Avocat în cadrul primăriei București;

- Profesor al Școlii Superioare de Științe de Stat din București, din 1902, unde a fost și subdirector și director;
- Secretar general al Ministerului Industriei și Comerțului din 1921;
- În cadrul Conferinței de la Londra a fost ales membru pe viață al Uniunii interparlamentare din Berna, în 1906;
- A condus întreprinderile firmei Behles, între 1915-1923;
- Membru marcant al Partidului Conservator. A fost ales deputat în Colegiul II – Ilfov, în 1899, apoi senator al Colegiului I – Suceava, în 1912;
- Director al ziarului Ordinea, primul oficios al Partidului Conservator-Democrat, între 1908-1913.

Împreună cu Nicolae D. Xenopol a fost inițiatorul Legii de înființare a A.I.S.C.I.

Stanislas Cihoschi. se implică activ în viața politică alăturându-se conservatorilor democrați, conduși de Take Ionescu, partid cu vederi de centru, oscilând între soluții liberale și conservatoare.

Achiziția terenurilor

În *mai 1922*, AISCI, avându-l ca rector pe Stanislas Cihoschi, a achiziționat, prin expropriere „pentru cauză de utilitate publică”, de la Eugenia Grămățicescu și Gr. Gr. Grămățicescu terenul din strada Cometei nr.16, cu clădirile vechi ce se găseau pe el.

În *iunie 1924*, AISCI, avându-l ca rector pe Ion N. Angelescu, a achiziționat, prin expropriere, de la Elena I. Bock și Ion Bock proprietatea din strada Cometei nr. 18 precum și fondul proprietății moștenitorilor Pavel

Marinescu, din strada Cometei nr. 20, de 1002 m². În Darea de seamă din 1926², Ion N. Angelescu sublinia: “Pentru această mărire de teren, Academia dorește recunoștință, pentru concursul dezinteresat, profesorilor ei: Gh. Tașcă, C. Partheniu, Andrei Rădulescu și D. R. Ioanițescu.”

Este posibil ca pe locul pe care s-a construit Palatul Academiei, să fi fost grădina cu “plopii fără soț” ai marelui poet Mihai Eminescu. Într-una din casele demolate de pe strada Cometa locuia Cleopatra Poenaru-Lecca, fiica pictorului Lecca și nepoata lui Caragiale, de care poetul era îndrăgostit, reciproca neîmplinindu-se. Ipoteza este susținută de Florin Popescu – O istorie anecdotică a literaturii române, Editurile Seculum I. O. (ISBN 973-9211-05-4) și Espala (ISBN 973-9200-07-9), 1995, pag. 77 și Augustin Z. N. Pop – Pe urmele lui Mihai Eminescu, Editura Spor-Turism, 1978, pag. 242.

«Într-o scrisoare datată 22 septembrie 1880, Titu Maiorescu notează în treacăt: “Eminescu, amoretat de D-na Poenaru-Lecca, găsește în această doamnă, cam corpulentă, multă inspirație”. În adevăr, la data menționată marele poet “se îndrăgostise mortal”, cum opinează caustic Călinescu, de această femeie care era fiica pictorului Lecca și verișoara lui Caragiale; în copilărie fusese vecină cu Maiorescu. .... Idolul poetului își avea domiciliul pe o stradă „cu un nume vrednic de Luceafăr” (G. Călinescu), adică pe ulița Cometei (azi Căderea Bastiliei nr. 2-10), cam pe locul unde se află în

---

² Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale – Dare de seamă făcută de dr. Ion N. Angelescu, Rectorul Academiei, Consiliului de Administrație al Instituției, Tipografia Antonescu Societate în nume colectiv, str. Luterană no. 18, București, 1926.

prezent Academia de Studii Economice. Se pare că era o casă străjuită de “plopi fără soț.”»³

În mai 1932, AISCI, avându-l ca rector pe Ion Răducanu, a cumpărat, direct, terenul și clădirea din Strada Cometa 20, mărindu-se curtea Căminului nr. 1⁴ cu 580,75 m². Clădirea, demolată ulterior, a fost alocată ca sediu și ateliere anexe pentru *Cooperativa Licențiaților și studenților Academiei* (seamănă foarte bine cu ceea ce numim acum *incubatoare de afaceri*).

În mai 1938, AISCI, avându-l ca rector pe Ion Răducanu, a cumpărat, direct, de la Eugen S. T. Constantinescu, terenul, cu tot ce se afla pe el, din strada Ion Gh. Duca nr. 4 (fostă Cometa 22).

În septembrie 1938, AISCI, avându-l ca rector pe Ion Răducanu, a cumpărat de la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, în folosul Societății anonime „Civilo Britanică” și domnului Sacha Silberman Roman, fosta avere a Societății de Binefacere *Munca*, situată pe strada Ion Gh. Duca nr. 24, fostă Cometa nr. 24.

Povestea acestui teren⁵ este interesantă: în anul 1885, la îndemnul Reginei Elisabeta, s-a înființat Societatea de binefacere Munca, cu scopul de a ajuta săracii să-și găsească locuri de muncă. Președinta Societății era doamna Maria (General) Fălcoianu. În 1892, cu banii Societății, s-au cumpărat 2000 m² de teren pe strada Cometa nr. 24, pe care s-au făcut și construcții. După moartea doamnei Maria Fălcoianu, fiica acesteia,

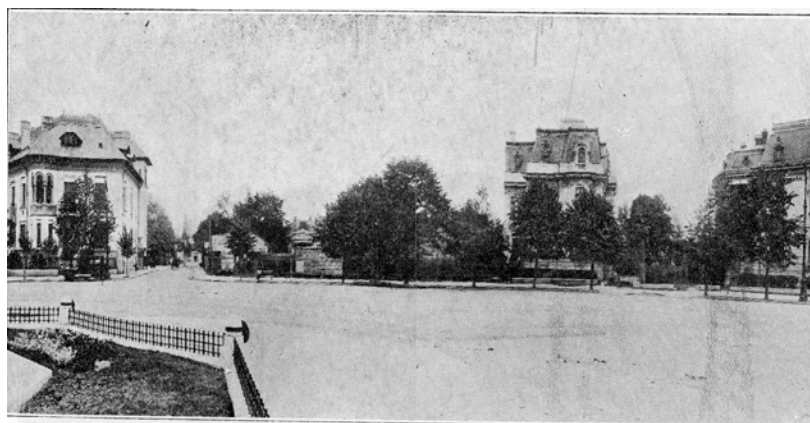
---

³ Florin Popescu – *O istorie anecdotică a literaturii române*, Editurile Seculum I. O. (ISBN 973-9211-05-4) și Espala (ISBN 973-9200-07-9), 1995, pag. 77.

⁴ Actualul Pavilion administrativ.

⁵ Povestea este relatată de asistentul universitar Petre S. Strihan, avocat, scriitor, viitor reputat profesor la AISCI, într-un Raport cerut de Rectorul Ion Răducanu. El sugerează soluția de cumpărare a terenului, susținând posibilitatea câștigării procesului de către Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, dar după o perioadă lungă de timp.

Eufrosina Soutzo, vinde proprietatea, în 12 iulie 1928, domnului avocat Sacha Silberman Roman, care folosește ca paravan Societatea „Civilo Britanică” (înființată în 1932). Vânzarea este ilegală, deoarece proprietatea nu era a doamnei Maria Fălcoianu ci a unei Societăți de binefacere. În anul 1934, Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale a dat în judecată Societatea „Civilo Britanică”, pe Sacha Silberman Roman și pe Eufrosina Soutzo, revendicând terenul. Lucrurile s-au complicat, deoarece Eufrosina Soutzo a decedat în timpul procesului, fără să aibă moștenitori. Intuind faptul că procesul poate să târăgăneze mult timp, AISCI inițiază un proiect de lege prin care se recunoaște că terenul aparține statului, dar că poate intra în proprietatea lui, plătind suma de 1.663.000 lei Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, în folosul Societății anonime „Civilo Britanică” și domnului Sacha Silberman Roman. Legea a apărut în Monitorul Oficial nr. 171 din 27 iulie 1938, AISCI a plătit suma și a intrat în posesia terenului.

Terenul pe care s'a construit Palatul Academiei, privit din Piața Romană

Fig. 5. – Piața Romană, înainte construcției Palatului Academiei

Cele trei clădiri care din figura 5 există și în prezent. Cea din stânga, construită în 1904, aparținea pictorului Gheorghe Pătrașcu, următoarea, construită în 1909, aparținea fam. prof. dr. Ioan Nanu-Muscel, iar cea de-a treia, construită în 1903, aparținea prof. dr. Sabba Ștefănescu (palentolog, geolog, membru corespondent al Academiei Române, cel care, senator fiind, a propus ca la denumirea Academiei Comerciale să se adauge și *Industriale*).

Prima etapă a construcției - Corpul 1

Palatul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale

Palatul, construit între anii 1924-1926, a fost proiectat de arhitectul profesor Gr. Cerchez⁶ (“un bătrân profesor de arhitectură, decan al arhitecților”⁷), ajutat de arhitectul Ed. Van Saanen-Algi⁸ și arhitectul de control A. Culina. Rectorul Stanislas Cihoschi încheiase un contract cu arh. prof. Gr. Cerchez pentru “alcătuirea planurilor de construcție a localului”, proiect abandonat din lipsă de fonduri. Principalul merit al construirii Palatului l-a avut Rectorul Ion N. Angelescu.

---

⁶ În documente, numele se regăsește scris în diverse moduri: Cerchez, Cerchez, Cerkez.

⁷ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale – *Dare de seamă făcută de dr. Ion N. Angelescu, Rectorul Academiei, Consiliului de Administrație al Instituției*, Tipografia Antonescu Societate în nume colectiv, str. Luterană no. 18, București, 1926.

⁸ Numele corect era Edmond Van Saanen-Algi. În 1935 îl regăsim într-un proces cu AISCI pentru onorariul pretins de acesta relativ la planurile și executarea mobilierului din Palatul Academiei. Procesul este reluat în 1943, de către prof. dr. V. Stoicovici, executor testamentar al arhitectului Ed. Van Saanen Algi. Se pare că A.I.S.C.I. a câștigat procesul, dovedind ca arhitectul s-a ocupat doar de partea imobilă a construcției. Nu ne îndoim, însă, că Ed. Van Saanen Algi a avut contribuții și la mobilarea Palatului.

Ion N. Angelescu
(1924-1928)

Ion N. Angelescu a studiat la Universitatea din București, unde își ia licența în drept, filosofie și litere. Doctoratul în științe economice îl susține la München. La A.I.S.C.I. a predat Istoria comerțului și Finanțe publice. A fost, printre altele:

- Director adjunct al Direcției de Statistică din Ministerul Agriculturii și Domeniilor;
- Fondator al Revistei Analele Statistice și Economice (1918);
- Director General la Ministerul Industriei și Comerțului (1919);
- Ministru de Finanțe (6 oct.-28 nov.1919);
- Membru marcant în Partidului Poporului; Deputat (1920);
- Subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor (30 aug.-1920 – 13 dec. 1921; 17 dec. 1921 – 17 ian. 1922);
- Primul președinte al Asociației Economiștilor din România (1926).

În 1913 se alătură grupului de economiști care doresc să elaboreze Istoria economiei românești. În vederea acestei realizări se organizează un Congres prezidat de A. C. Cuza. Inițiativei i se alătură Victor Slăvescu, Mișu Săulescu, Ion Răducanu, Virgil Madgearu și Constantin Georgescu. Proiectul se va materializa abia în 1930, când Gh. Zane car încheagă, într-un volum, broșuri ale sale, lucrarea fiind permiată de Academia Română.

Lucrările de construcție a Palatului

Ion N. Angelescu, obține în **8 martie 1924**, aprobarea Consiliului de Administrație a AISCI pentru începerea construcției Palatului.

Pe **18 martie 1924** s-a încheiat contractul de elaborare a planurilor și de supraveghere a construcției, cu prof. dr. Gr. Cherchez, asociindu-i pe arhitecții Ed. Van Saanen Algi și A. Culina.

Anterior se executaseră demolările clădirilor vechi. ”Afacerea” demolărilor este interesantă: AISCI a încasat de la societatea care a demolat 40.000 lei pentru materialele recuperate. Manopera a aparținut societății care a executat lucrarea. În anii 2005-2006, pentru demolarea fostului Cămin Occidentului, ASE a plătit 247.000 Euro.

La licitația, ținută în **24 aprilie 1924**, s-au prezentat opt societăți. Datorită prețului cel mai mic, licitația a fost adjudecată pentru oferta arh. Gr. Gr. Cerchez⁹.

Termenul de finalizare a lucrării a fost fixat pentru 30 noiembrie 1924, cu o penalitate de 5000 lei pe/zi de întârziere. Termenul de finalizare nu a fost respectat (era imposibil) și nu s-au perceput penalizări¹⁰.

La 4 mai 1924 au început primele lucrări de săpături pentru noul Palat.

Realizarea integrală a lucrărilor a presupus diverse etape, care s-au succedat după cum urmează:

- Lucrările de canalizare – 1924, societatea *Mecano*;
- Lucrările de construcții montaj (clădirea “la roșu”) – 1924-1926, arh. Gr. Gr. Cerchez;
- Lucrările de căpriorală, învelitoare (la poduri) și tinichigerie – 1925, arh. Gr. Gr. Cerchez;
- Realizarea instalațiilor sanitare și de încălzire centrală: martie 1925, *Societatea Mecano*: , electrice, de telefonie etc.

---

⁹ La vremea sa, licitația s-a considerat trucată, datorită relației dintre arhitectul proiectului, Gr. Cerchez și arhitectul constructor Gr. Gr. Cerchez. Vă sugerează ceva cele două nume?

¹⁰ Este posibil ca termenul prevăzut pentru finalizare – noiembrie 1924 – să fi intrat în scenariul “trucării licitației”.

- Lucrările de tencuiei – 1925, arh. Gr. Gr. Cerchez;
- Lucrări de tâmplărie metalică și de lemn: 1925-1926, *Locuința Română* din Baia Mare și *Fabrica de tâmplărie artistică* din Cluj, *Uzinele de fier ale statului* din “Huneidoara”, *Frații I. & P. Lăzărescu*;
- Lucrările de vopsitorie și zugrăveli: iulie 1926, Ioan Stanciu;
- Instalațiile electrice, de telefonie, sonerie și Ceasornicele electrice: 1926, *Societatea Anonimă Energia*.
- Lifturile Stigler: iunie 1926: *Frații Porn*;

a)

b)

c)

d)

Fig. 6. - Se construiește Palatul Academiei (1) – Zona Piața Romană
În dreapta fotografiilor c) și d) se vede casa fam. Ioan Nanu-Muscel

La 16 iunie 1926 s-a încheiat un contract cu tinichigiul Iogu pentru confecționarea din tablă a ornamentului din vârful cupolei.

Confecționarea tâmplăriei de lemn și metalice, a ușilor și ferestrelor a creat multe probleme pentru AISCI. *Uzinele de fier ale statului* din Hunedoara nu au fost capabile să respecte termenele. Consiliul de Administrație a apelat la toate mijloacele posibile de a determina *Uzinele de fier ale statului* din Hunedoara să-și execute la timp lucrările: a detașat un funcționar al AISCI la Hunedoara, pentru a supraveghea lucrările; a acordat prime lucrătorilor atelierului de tâmplărie, după cum urmează:

- 6.000 lei, lucrătorilor atelierului de tâmplărie, dacă vor termina complet, până la 20 iulie 1926, toate pervazurile lipsă ale celor 114 uși confecționate;
- 12.000 lei, idem, dacă până la 1 august 1926 vor confecționa și restul de 65 uși;
- 5.000 lei, șefului atelierului de tâmplărie, în caz de executare la termen a acestor lucrări;
- 6.000 lei, șefului atelierului de fierărie, dacă până la 1 august 1926, vor fi complet terminate ferestrele de la subsolul amfiteatrelor (marele laborator).

Ca urmare a măsurilor luate, pe 5 august 1926 au fost livrate 114 uși de brad și ferestrele de fier ale Amfiteatrului I și noului laborator din subsolul amfiteatrelor. Lucrările de lemn au fost bine executate. Lucrările de fier au fost ratate, neputând fi utilizate. De aceea a fost angajată societatea *Frații I. & P.Lăzărescu* pentru a transforma și monta ferestrele metalice ale Amfiteatrului I și laboratorului de la subsolul său, precum și de a executa celelalte lucrări de fierărie.

Câteva caracteristici ale instalațiilor de încălzire, canalizare, electrice, telefonie etc.

Instalația de încălzire și ventilație era, la momentul realizării, cea mai modernă din țară. Există o instalație de încălzire cu aburi de joasă presiune și o instalație cu aer cald, de ventilație. Căldura era produsă prin arderea păcurei (inițial fusese proiectată pentru combustibil solid). Deoarece camerele nu trebuiau încălzite simultan și la aceleași temperaturi, s-au prevăzut cinci grupe care puteau funcționa independent. Instalația de aer pentru ventilație avea trei grupuri independente:

- pentru Aulă și garderobă;
- pentru amfiteatre și laboartoare;
- pentru scările de onoare și intrarea principală.

Instalația de apă avea trei rețele. Una era legată direct la rețeaua orașului, dar care, datorită presiunii insuficiente, putea asigura alimentarea doar până la 15 m înălțime, apa trebuind să urce până la 32 m. A doua, prelua apa din rețeaua orașului, o introducea în două cazane aflate în „pivniță”, de unde, cu ajutorul a două pompe centrifuge era împinsă în două rezervoare aflate în turnul amfiteatrelor; de aici, apa alimenta utilizatorii prin cădere. A treia rețea alimenta hidranții pentru stingerea incendiilor (aceasta prelua apa prin conducta de distribuție a rezervoarelor din turn, având pompe proprii, sau, prin comutare cu robinete, din rețeaua orașului).

Instalația de canalizare avea două componente: pentru preluarea apei menajere și pentru preluarea apei de ploaie.

Instalațiile electrice erau de două categorii: de forță și de iluminat. Ele au fost realizate sub supravegherea „distinsului specialist ing. Leonida”. Instalația de forță alimenta pompele, convertoarele, ascensoarele, instalațiile de ventilare. Instalația de iluminat avea două surse de alimentare: de la oraș

și de la o baterie de acumulatori, care prelua sarcina pentru 50% din necesar, când alimentarea orașului cădea (se întâmpla destul de des). Comutarea între cele două surse se făcea ușor, printr-o manetă. Acumulatorii se încărcau în cursul dimineții. Instalația electrică a fost făcută conform ultimelor norme ale *Uniunii Electricienilor Germani*.

Instalația de telefon era automată (atât pentru interior cât și pentru exterior), cu toate că Piața Romană nu era cuplată la o instalație automată pentru acest serviciu, dar se preconiza că se va instala în viitor. Instalația telefonică se baza pe tehnologia fabricii *Ericson*.

Instalația de sonerie avea două componente: pentru clase și pentru chemarea oamenilor de serviciu. Soneriile pentru clase erau acționate de la cancelarie, la finele orelor de curs. Clopotele erau plasate deasupra ușilor claselor. Instalațiile erau produse ale fabricii *Kabeefabrik und Drahtindustrie*, din Viena.

Sistemul ceasornicelor electrice era compus din: un ceas de control, de tip pendulă, cu întoarcere și reglaj automate, care comanda 30 ceasornice secundare electrice, plasate în diferite locuri din Palat. Acestea erau de două diametre: 50 cm. în vestibul, Aulă, amfiteatre; 35 cm., în celelalte spații.

Finanțarea lucrărilor

Rectorul Ion N. Angelescu s-a concentrat pe realizarea Palatului, depunând un efort de invidiat. Două au fost marile virtuți ale Rectorului Ion N. Angelescu: arta de a conduce proiectul și știința de a colecta fonduri pentru finanțarea lucrărilor.

Încă din 1919, fiind Director General la Ministerul Comerțului și Industriilor a introdus o taxă de 2% la intrarea și ieșirea mărfurilor din România. Fondurile strânse erau destinate dezvoltării comerțului și

instituțiilor culturale comerciale și industriale. Din acest fond, o parte a venit AISCI, pentru cumpărarea unui sediu. În 1922, datorită problemelor financiare din România, sumele alocate și necheltuite se retrag, dar AISCI, reușise, prin Rectorul Stanislas Cihoschi, să semneze afacerea de achiziționare a primelor terenuri pentru construcția Palatului, în valoare de 5.100.000 lei. AISCI a returnat, din totalul sumei pe care o acumulase, restul de 9.200.000 lei, rămânând doar cu 4.000.000 lei, insuficienți pentru a începe investiția.

În calitate de Secretar General al Ministerului Comerțului și Industriei, Ion N. Angelescu a reușit să adune, înaintea începerii construcției, 12.000.000 lei de la Camerele de Comerț și Industrie din România, de la Uniunea acestora și de la întreprinderi comerciale și industriale. Ulterior a adunat fonduri financiare importante, precum și donații de materiale, dintre care:

- 50 de vagoane de ciment de la *Fabrica de Ciment Turda*, în schimbul a câte 5.000 m³ de gaz metan pentru fiecare vagon. Gazul metan a fost obținut gratis de la Ministerul Comerțului și Industriilor. Astfel, AISCI plătește pentru ciment doar transportul. De la ciment, AISCI a avut o economie de 2.754.594,60 lei. Prin același tip de “aranjament”, s-a făcut economie la ipsos, de 44.660 lei.
- Ministerul Comerțului și Industriei a oferit tot fierul pentru armăturile de beton; AISCI a economisit 211.188 lei.
- *Eforia Spitalelor Civile* a oferit 28 de vagoane de var alb nestins; AISCI a economisit 364.000 lei.
- Societatea *Mica* a oferit 20 m³ de var stins, AISCI economisind 64.841,80 lei.

- Ministerul Comerțului și Industriei a oferit 1.000 m³ de lemn de brad pentru confecționarea tâmplăriei. Lemnul s-a dovedit a fi de calitate necorespunzătoare, drept pentru care a fost vândut în județul Hunedoara, cu un câștig de 50.000 lei, din care o parte s-a pierdut, pentru că Ministerul nu a livrat întreaga cantitate de lemn promisă.
- *Prima Fabrică de sticlă cu gaz* a oferit 2.076,40 m² de geamuri, aproape gratuit. Un rol impotant în obținerea acestui avantaj l-a avut Virgil Madgearu, care era membru în Cosiliul de Administrație a fabricii.
- Societatea anonimă *Energia* a oferit manopera gratis pentru realizarea instalațiilor electrice de iluminat și de forță; AISCI a economisit 100.000 lei.

În plus, Ion N. Angelescu a beneficiat de inteligența negocierilor afacerilor cu ofertanții diverselor lucrări: desfășura licitația; afla prețul cel mai mic; negocia cu cea mai bună societate participantă la licitație (chiar dacă era necâștigătoare), pe care o determina să ofere cel mult prețul cel mai mic. Chiar cu societatea care era declarată câștigătoare, renegocia prețul, obținând de multe ori discounturi.

După eforturi susținute, Palatul a putut fi inaugurat în **toamna anului 1926**, ocazie cu care s-a montat o placă de marmură aflată în holul de Onoare (figura 1.15). **Construcția palatului a costat cca 50.000.000 lei.**

După terminarea lucrărilor, A.I.S.C.I. a solicitat de mai multe ori antreprenorului Gr. G. Cerchez situația definitivă a lucrărilor. Acesta întârzie prezentarea situației până pe 2 ianuarie 1930. În intervalul noiembrie 1926 – ianuarie 1930. au avut loc o serie de discuții contradictorii cu privire la obligațiile financiare și la calitatea lucrărilor.

Față de situația finală a lucrărilor, A.I.S.C.I. ridică obiecțiuni și nu realizează plata.

În 11 iunie 1933, antreprenorul Gr. G. Cerchez solicită Rectorului Ion Răducanu acceptarea unui expert care să analizeze conflictul și să decidă definitiv și irevocabil, pentru ambele părți, asupra sumelor ce li se cuvin. Părțile aleg, de comun acord, ca expert pe arh. Henry Teodoru, care face o analiză de subsatanță și judecă, fără părtinire, pretențiile celor aflate în divergență.

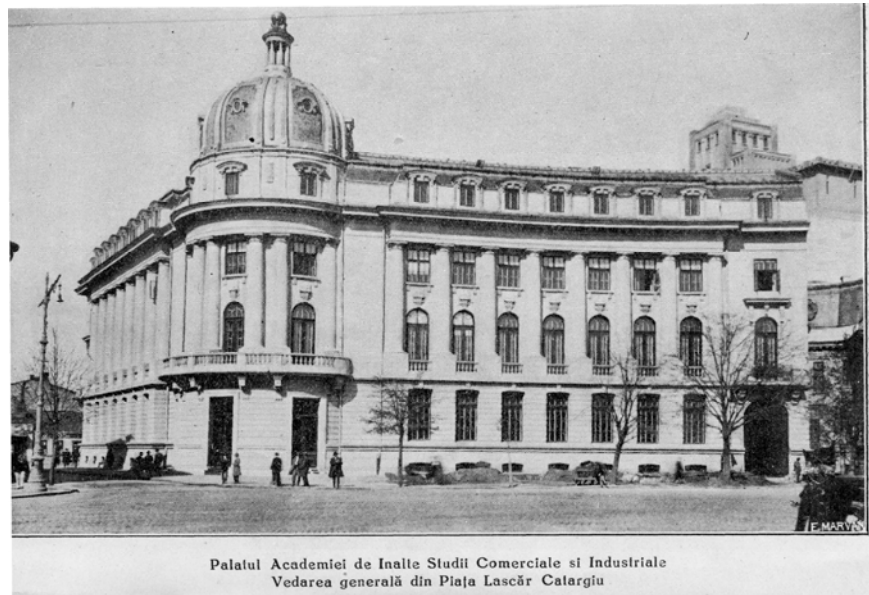
Toate capetele de litigiu au fost cu atenție examinate și explicate în Actul de arbitraj. Pentru fiecare dintre ele s-au dat soluții extrem de profesionale și bine documentate. Expertul a tras concluzia că A.I.S.C.I. trebuie să plătească antreprenorului suma de 1.178.095 lei, mai mică decât cea pretinsă de acesta. Pe de altă parte, nu toate pretențiile A.I.S.C.I. s-au confirmat.

Pe 25 iulie 1933, s-a semnat procesul verbal prin care se recunoaște plata de către A.I.S.C.I. a sumei de 726.095 către Antrepriza Gr. G. Cerchez și a sumei de 442000 lei reținuți de A.I.S.C.I. pentru lichidarea taxelor cuvenite statului pentru contractele de antrepriză. În felul acesta, cele două părți se descarcă de toate obligațiile reciproce.

Pentru ca cititorul să-și dea seama de modul în care a judecat expertul, redăm modul de soluționare a unui divergențe.

Prof. dr. Ioan Nanu - Muscel a dat în judecată A.I.S.C.I. pentru stricăciunile realizate prin construcția Palatului și a găștigat procesul. Ca urmare, A.I.S.C.I. a plătit 30000 lei daune la care s-au adăugat 5000 lei pentru expertul apărării, pretinzând recuperarea sumei de la Antrepriza de construcții. Expertul Hanry Teodoru a constatat că A.I.S.C.I. nu a implicat în proces Antrepriza ci s-a judecat direct cu Nanu – Muscel, acceptând o

sumă exagerată pentru stricăciunile prilejuite (o cușcă de păsări și o parte de grădină). Decizia expertului a fost una excepțională: cei 35000 lei cheltuiți s-au suportat în părți egale de către A.I.S.C.I. și antreprenor.

Fig. 7. – Palatul Academiei, Corpul 1, în Pța. Romană
Pe frontispiciu nu este înscrisă denumirea universității. Fotografie din anul 1926.

Pe parcursul existenței sale, Palatul AISCI a adăpostit diferite organizații profesionale și chiar locatari.

A doua etapă a construcției – Corpul 2 Clădirea Bibliotecii, din strada Căderea Bastiliei

„Vechea” bibliotecă – existentă în Palatul construit în prima etapă avea două săli de lectură, cu o capacitate insuficientă pentru anii 1933–1935.

Noua bibliotecă a fost proiectată să aibă două săli de lectură mari (una pentru studenți și una pentru public – licențiați în drept, ingineri, economiști), trei camere de studiu pentru cititorii care vroiau să urmărească o carte mai mult timp, iar la ultimul etaj era depozitul de carte. Clădirea avea un ascensor care transporta cărțile de la depozit la sălile de lectură (care nu mai există). Mobilierul a fost executat după indicațiile profesorului Victor Slăvescu¹¹.

Proiectarea Corpului 2 a asigurat legătura arhitectonică cu primul. Două ferestre ale Corpului 1 au devenit trecere între cele două corpuri (fig. 1.34). În figura 1.34 a), se vede că în stânga holului erau pereți și ferestre, care dădeau în exteriorul clădirii. Alipirea Corpului 2, a necesitat legătura cu primul, prin asigurarea corespondenței dintre ele, “sacrificându-se” o fereastră și transformând-o în hol de trecere (figura 1.34 b).

În 12 iunie 1935, Societatea declarată câștigătoare a fost Ing. C. D. Moarcăș București. Piatra fundamentală (marcarea începerii construcției) a fost pusă pe **31 iulie 1935**. Dirigintele de șantier a fost arh. A. Culina.

La realizarea bibliotecii au mai contribuit și alte societăți: care au realizat: instalațiile de „condiționare a aerului”; etajerele metalice pentru depozitarea cărților; liftul pentru cărți mobilierul;

Clădirea „noui” biblioteci a fost inaugurată în 30 noiembrie 1935¹², în prezența M. S. Regelui Carol al II-lea, rector fiind Ion Răducanu. Clădirea a fost înregistrată pe strada Ion Gh. Duca nr. 6 (fosta Cometa, actuala Căderea Bastiliei).

---

¹¹ Idem

¹² De observat, din nou, viteza execuției lucrării (iunie – decembrie 1935).

Ion Răducanu
(1930-1940, cel mai lung mandat)

Între 1901-1905 studiază la Academia Comercială din Graz, pe care o absolvă ca diplomat al cursului de bacalaureat "Abiturientenkurse bestand". Incepând cu anul 1902 frecventează și cursurile Universității Friederich Wiliam din Berlin (1905), an în care își susține teza de doctorat cu tema "*Datoriile de stat ale României*", sub conducerea științifică a lui A. Wagner. A fost profesor la A.I.S.C.I, din 1915, până la pensionarea 1947. A fost:

- Docent la catedra de economie politică a Facultății de Drept la Universitatea din București, unde tine un curs despre istoria și doctrina cooperăției (1911);
- Redactează, în calitate de secretar al Comisiei, anteproiectului de lege pentru înființarea Academiei Comerciale (1912);
- Director la Marmorosh Blank¹³ 1912;
- Face parte din comisia română pentru tratativele de pace de la București (1918), purtate de guvernul Marghiloman cu Puterile Centrale;
- Membru al Partidului Țărănesc (1919). După fuzionarea din 1926 se remarcă ca fruntaș al Partidului Național Țărănesc;
- Membru al Societăților Economice din: Londra (1926), Leiptzig (1939);
- Ministrul Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale (1928-1929);

---

¹³ Este angajat, la propunerea lui Mauriciu Blank, la început ca director al sucursalei de la Turnu Măgurele și apoi, pentru scurt timp, la Constanța, ca director al sucursalei din aceeași localitate.

- Ministrul Muncii și Ocrotirii Sociale, 1928-1930, în guvernul format de Iuliu Maniu;
- Ministrul de Finanțe (1930);
- Ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor (1930-1931) în guvernul prezidat de Gheorghe Gh. Marinescu;
- Membru al Academiei Române (1936);

De numele profesorului Ion Răducanu este legată și ideea înfăptuirii învățământului cooperatist în țara noastră. De asemenea, Ion Răducanu este inițiatorul tăierii străzii Stanislav Cihoschi, care se realizează în anul 1938 (divergența cu Ion Nanu-Muscel, care în 1939 își construiește casa cu P+3, demolată în anul 2007).

Își încheie activitatea didactică și politică la sfârșitul celui de-al doilea război mondial. Este pensionat din oficiu (1947), apoi arestat și întemnițat la Sighet¹⁴. În 1959 este condamnat la 20 de ani de temniță grea. Se stinge din viață la scurtă vreme de la eliberarea sa, în anul 1964.

Clădirea a funcționat cu destinația inițială un scurt timp, pentru că realizarea celui de-al treilea corp a re proiectat-o total. Practic, pe două treimi din ea s-a realizat holul și scara mare din corpul situat azi pe strada Căderea Bastiliei. După construirea celui de-al treilea corp, întreaga structură a clădirii de pe strada Căderea Bastiliei s-a modificat.

---

¹⁴Situată în orașul Sighet, județul Maramureș, închisoarea a fost folosită de regimul comunist după 1948 pentru întemnițarea intelectualilor români (istorici, economiști, miniștrii, academicieni) opozanți ai regimului.

A treia etapă a construcției – Corpul 3

Clădirea Muzeului comercial și Biroului comercial¹⁵

Rectorul Ion Răducanu, în cuvântul său¹⁶ de la cea de-a 25-a aniversare a Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale, preciza: „După ce am cumpărat un teren de aproape 2000 m² în imediata vecinătate suntem gata să ridicăm o construcție în prelungirea bibliotecii”. Clădirea urma să aibă șase săli de seminar, un birou comercial modern, un muzeu comercial complet, care să adune mostrele de mărfuri împrăștiate în diferite săli iar un etaj urma să fie destinat Educației fizice. Pentru construirea celui de-al treilea corp al Palatului, s-a alcătuit un comitet din care au făcut parte: prof. dr. N. Iorga, consilier regal, domnii miniștri M. Cancicov, Armand Călinescu, D. (Mitriță) Constantinescu și domnul ing. N. Malaxa.

Proiectul clădirii era gata în anul 1938. El a fost realizat de arhitectul Edmond Van Saanen Algi, vechi colaborator al A.I.S.C.I. Clădirea era plasată pe strada Ion Gh. Duca, fostă Cometa și actuala Căderea Bastiliei, în prelungirea Corpului 2.

Pe 19 august 1940 a avut loc licitația restrânsă pentru „darea în antrepriză” a construcției.

După deschiderea ofertelor, licitația a fost câștigată provizoriu de Societatea Cezar D. Epure. În urma analizei de fond, făcută de arhitecții diriginți Virgil Dan Marinescu și E. Lăzăroiu, s-a hotărât adjudecarea în favoarea societății ing. Mihai Gheorghiu.

---

¹⁵ Laboratoare care simula activități comerciale, în care studenții efectuau lecții practice.

¹⁶ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Un pătrar de veac de muncă (1913-1938)*, Tipografia Lupta N Stroilă, Str. General Budișteanu nr. 8, București, 1928.

Fondurile necesare construcției au provenit, în majoritate, din sponsorizări. Printre cei care au donat sume s-au numărat: Banca Națională a României (guvernator, Ion Gr. Dimitrescu); Ministerul Industriei și Comerțului, Ministerul Finanțelor, Regia Autonomă CFR, Prima Fabrică de sticlă cu gaz metan Mediaș, Societatea Astra de vagoane și motoare, Astra Română de petrol, Societatea Zarojani, Întreprinderile Forestiere Române – Cluj, Casa Autonomă a Monopolurilor (CAM), Societatea Anonimă a Telefoanelor, Casa Rurală Petroșani, Camerele de Comerț și Industrie Brașov, Târgu Mureș, Ploiești, Râmnicul Vâlcea, Caracal, Bacău, Cluj, Brăila, Turnu Severin, Deva, Bazargic, Buzău, Ismail, Târgoviște, Oradea etc.

Fig. 8. – Proiectul Corpului 3, din strada Ion Gh. Duca
Fotografie din anul 1938

Muzeul, ca laborator didactic, a constituit o preocupare a conducerii A.I.S.C.I., încă de la înființare. El a existat în clădirea din Calea Victoriei, în primul corp al Palatului, și a fost rezervat ca prioritate în Corpul 3. Interesant este că el a fost realizat integral prin donații.

În perioada 2004-2008, s-a realizat cel mai important proiect de consolidare și modernizare ale Palatului, în ansamblul său.

Primele modernizări, mai ales ale Bibliotecii Centrale a A.S.E. le-a făcut regretatul Rector Paul Bran.

**Paul Bran
(1996-2004)**

A absolvit facultatea de Finanțe –Credit din cadrul ASE în 1969. A susținut teza de doctorat în 1975.

A fost:

- Profesor titular la Catedra de Finanțe începând cu 1990
- Consilier guvernamental în guvernul Petre Roman 1990
- Membru în Consiliul de Administrație al BNR 1990-1993, 1997-2000
- Consilier al primului ministru pe probleme de reforme economice din România și Republica Moldova 1991-1993
- Președinte AGER 2001
- Rector al primei instituții de învățământ economic superior din Republica Moldova, înființată chiar de el

Conceptul de modernizare din anii 2004-2008 a fost al integralității: se reface totul, de la acoperișuri, pînă la subsoluri. Se refac podurile,

scurgerile, canalele de colectare a apelor menajere și pluviale, instalațiile electrice, sanitare, de încălzire și climatizare, de curenți slabi, se schimbă învelitoarele etc. Se reface mobilierul istoric, se achiziționează mobilier nou. Se achiziționează table noi, se instalează videoproiectoare și instalații de sonorizare, acolo unde este cazul. Se refac toate exterioarele, păstrându-se sau revenindu-se la arhitectura inițială. Se refac toate pardoselile, cu excepția mozaicului și marmurei din Holul de Onoare. Se demolează toate improvizările din interiorul clădirii și se aduce, pe cât posibil, la configurația inițială a Palatului. Se înlocuiesc vopsitoriile “economice”, realizate cu vopsea de ulei în celebra culoare cafenie, cu lavabil de culoare bănuită a fi dată în 1925. Un singur lucru a rămas modificat față de proiectul inițial al Palatului: holul din corpul B, care făcea legătura dintre partea de nord cu cea de sud (vezi figura 1.33). La nivelul parterului, holul este opturat și este ocupat de arhivă, la celelalte etaje, sunt alte birouri.

Cu ocazia modernizărilor, s-au realizat două proiecte de suflet: Galeria Rectorilor – 23 de tablouri în ulei realizate de maestrul Nicolae Aurel Alexi și două busturi de marmură – Virgil Madgearu și Ion N. Angelescu – realizate de maestru Adrian Pârvu.

Integrate în Palat sunt trei obiective care merită atenție.

1. Aula Magna – o bijuterie

Cea mai impresionantă sală din Palat este „Aula de recepție și conferințe” (Aula Magna). Ion N. Angelescu o considera ca făcând parte din “singura parte luxoasă din întreaga construcțiune” a Palatului. Ea se compunea dintr-un parter cu 240 scaune așezate în amfiteatru, o lojă regală, altă lojă similară, două colonade și un balcon cu 270 de scaune așezate, de

asemenea, în amfiteatru¹⁷. Aula adăpostește celebra frescă a Ceciliei Cuțescu-Storck, numită *Istoria comerțului românesc* (sau *Istoria negoțului românesc*), realizată între anii 1932-1933. Pictura are 100 m², este executată în ulei, pe glet de ipsos. Istoria negoțului “se citește” pe o spirală, de sus în jos. Lucrarea a fost vernisată cu ocazia sărbătoririi a 20 de ani de la înființarea Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București (1933).

Consiliul de Administrație al A.I.S.C.I., în ședința sa din 5 iulie 1932, a aprobat oferta doamnei Cecilia Cuțescu Storck pentru executarea picturii murale, din fundalul Aulei, cu suma de 200.000 lei¹⁸.

Cecilia Cuțescu-Storck s-a născut în 1879 în cătunul Râul Vadului din comuna Câineni, județul Vâlcea, având ca părinți pe Natalia și Ion Brăneanu. La 15 ani a fost adoptată de bunici (Elena și Constantin Cuțescu), preluând numele lor de familie. A murit în 1969.

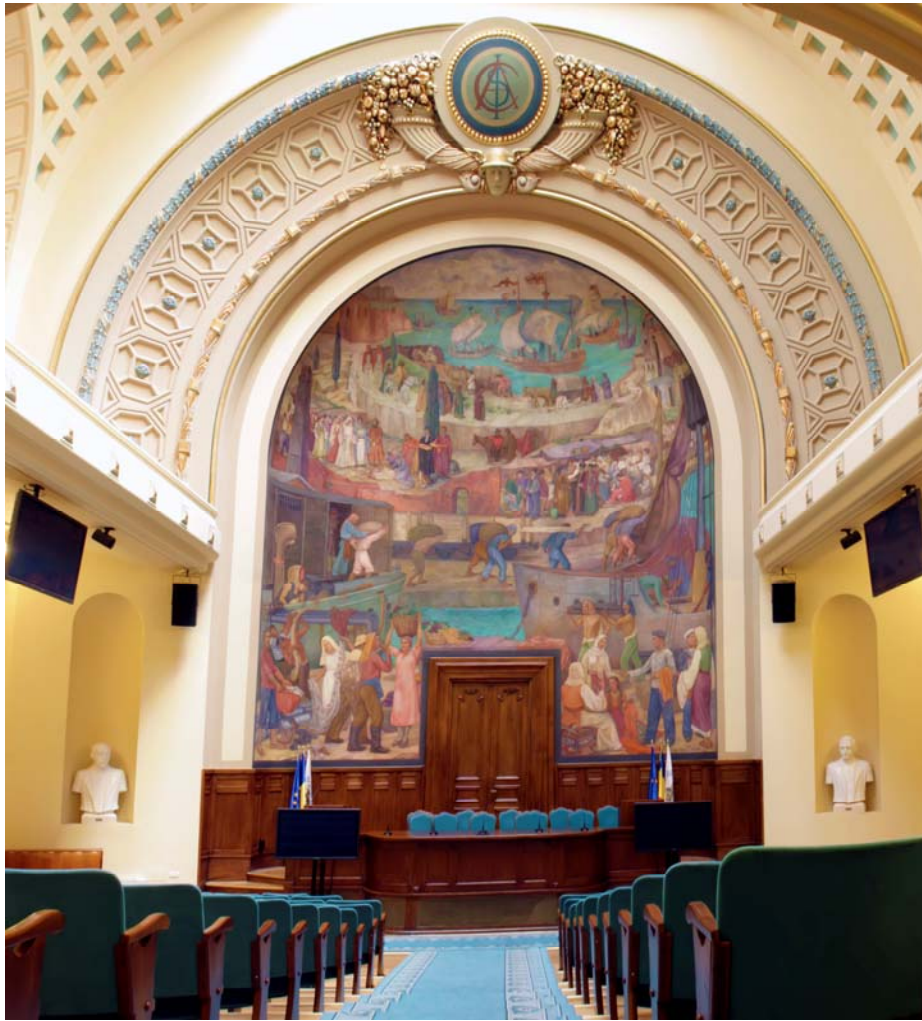
Cecilia Cuțescu a studiat pictura la München (1897-1899) și Paris (1899-1906) cu cei mai buni artiști ai vremii. A expus pentru prima dată „Nud” – feminin – în 20 aprilie 1902, la Salonul Champs de Mars din Paris.

În 1916 a devenit profesor la Academia de Arte Frumoase din București, fiind prima femeie profesor la o universitate de artă de stat din Europa (1916-1947). La 12 martie 1909, Cecilia se căsătorește cu artistul sculptor Frederic (Fritz) Storck (1872-1942), mare personalitate a culturii românești.

---

¹⁷ În anul 2010, numărul locurilor din Aulă este de: 190, la parter; 120 la balcon (pentru siguranță); 30 la loje.

¹⁸ Pentru comparare, în același an, s-a plătit suma de 20.000 lei expertului arhitect Henty Teodot pentru arbitrajul litigiului dintre A.I.S.C.I. și antreprenorul Gr. G. Cerchez.

Fig. 9. – Aula Magna – Perspectivă.

În stânga este bustul lui Virgil Madgearu, iar în dreapta al lui Ion N. Angelescu

Dintre lucrările sale amintim: dipticul Dragoste pământească și Dragoste spirituală (1912-1915), în propria casă, azi muzeul Storck; Agricultura, Industria și Comerțul (1916) în incinta Băncii Române pentru Dezvoltare); Apologia artelor românești (1933) în Sala Tronului din Palatul Regal, actualul Muzeu Național de Artă al României.

Pe 19 iulie 1932, Conducerea A.I.S.C.I. i-a transmis artistei Hotărârea *Consiliul de Administrație* privind executarea picturii murale în Aula Academiei, pentru suma de lei 200.000, plătită lunar.

Contractul (de fapt, o convenție) cu Cecilia Cuțescu Storck s-a încheiat pe 22 noiembrie 1932.

Ideea realizării picturii murale nu a trecut neobservată în lumea artiștilor. Rectorul A.I.S.C.I., Ion Răducanu, a primit o scrisoare din partea mai multor artiști pictori în care se cerea: *”Spre a se da posibilitatea artiștilor să găsească cea mai fericită realizare a acestei lucrări, avem onoarea a vă ruga să binevoiți a aproba să se țină un concurs prealabil. Suntem convinși că o înaltă instituție de cultură ca cea ce conduceți, v-a găsi justă cererea noastră și stabilind condițiunile lucrării, va aproba să se procedeze la încredințarea executării pe bază de concurs public”*.

Printre semnatari s-au numărat: Dan. Demetrescu (1903-1977), Dan Băjenaru (1900-?), Corneliu Michăilescu (1887-1965) Tache Papatriandafil (1903-1951), Petre Iorgulescu-Yor (1890-1939), Margareta Sterian (1897-1992).

Concursul nu a avut loc. A fost bine, a fost rău? Numai Dumnezeu știe dacă vreunul dintre ceilalți artiști ar fi realizat o operă mai reușită. Autorii acestei lucrări opinează spre a susține că lucrarea Ceciliei Cuțescu Storck este fără egal. Decizia alegerii artistei a constituit norocul A.I.S.C.I. de a avea în patrimoniu o capodoperă.

Pe 12 decembrie 1933, s-a încheiat procesul verbal de recepție a picturii, în care i se recomanda artistei ca *„Vânzătoarea ce este în stânga panoului, cu coșul de struguri pe cap să aibă un port românesc nu în felul cum este acum cu rochia roz”*.

Artista ignoră recomandarea comisiei de recepție și bine face. Priviți pictura. În dreapta sunt femei îmbrăcate în costume populare. Dacă ar fi fost și în stânga? Se intra într-o monotonie a imaginilor. În plus, nu numai țărani erau comercianții timpului. Cecilia Cuțescu Storck a dovedit că are orgoliu artistic, timpul confirmând valoarea opțiunii sale.

Pictura murală a fost restaurată de mai multe ori: după cutremurul din 10.11.1940; în 1968, în prezența Ceciliei Cuțescu-Storck; în 1979, după cutremurul din 1977.

În anul 2006, Jeremy Howard, după o vizită la Academia de Studii Economice din București, a inclus în cartea *East European Art*¹⁹, din colecția Oxford History of Art, fotografiile și descrieri (primite de la ASE) ale frescei.

În 12.05.2008, s-a încheiat contractul, în urma unor negocieri, cu domnul lector universitar dr. Adrian Pârvu, șeful Catedrei de Sculptură, pentru realizarea busturilor Virgil Madgearu și Ion N. Răducanu.

2. Sala de lectură Victor Slăvescu

Sala de lectură Victor Slăvescu a reprezentat, de la construcția clădirii care o adăpostește, cel mai important centru de documentare și studiu al comunității Academiei de Studii Economice din București. Ea se află la etajul I al Clădirii A. Cu o arhitectură monumentală, largă deschidere spațială și bine iluminată, sala a reprezentat dintotdeauna un pol de interes general.

Unul dintre proiectele majore ale Rectorului Paul Bran, în perioada 1996-2004, a fost modernizarea bibliotecii ASE: s-a amenajat sala Victor

---

¹⁹ Jeremy Howard - *East European Art* – Oxford History of Art, Oxford University Press, 2006, ISBN 0-19-284224-2/978 0 19 2842244, pag. 130, 136-137.

Slăvescu, în care s-a alocat jumătate din spațiu pentru o rețea de calculatoare, conectate la internet; s-au făcut săli de lectură specializate pe facultăți; s-a deschis biblioteca din complexul Mihail Moxa. Sala Victor Slăvescu a rămas cu servire de carte prin comandă (figurile 2.41-2.43).

În anul 2005 s-a început marea modernizare a Corpului A, din strada Căderea Bastiliei, care a inclus refacerea sălilor Bibliotecii Centrale, de la etajul I: Victor Slăvescu, cu cele două săli din spate, suprapuse și legate prin scara elicoidală, și cea de periodice.

În primăvara anului 2005 s-a hotărât, ca, în sala de lectură Victor Slăvescu, să se picteze cei doi pereți din fundal, care ofereau un spațiu generos unei astfel de întreprinderi. Biroul Senatului ASE a aprobat, în 20.07.2005, realizarea frescelor de către Sabin Bălașa, cu un buget de până la 400.000 Euro. Contractul de achiziție, cu sursă unică, a fost negociat cu maestrul Sabin Bălașa, pornindu-se de la 390.000 Euro, obținându-se, în final, 319.500 Euro²⁰. Contractul a fost încheiat în 7.11.2005.

Sabin Bălașa s-a născut în 1932 la Dobriceni (Olt). A studiat la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București, apoi la Academia de Limbă și Cultură Italiană Sienna și Academia de Pictură din Perugia - Italia. Între anii 1978 - 2005 artistul a expus în România și în străinătate: București, Iași, Roma, Stockholm, Moscova, precum și în Grecia și Israel etc. În semn de apreciere, i s-au decernat diferite premii și distincții în România, Italia și SUA: Medalia de Aur a „European Painting Competition”, Pescara – Italia, 1965; „Pelicanul de Argint” al Festivalului Internațional de Film Animat, Mamaia – România, 1966; Medalia de Bronz „Albert Einstein” a Fundației Academice Internaționale, SUA, 1989.

---

²⁰ Unele ziare ale vremii titrau suma de 400.000 Euro.

Sabin Bălașa a pictat, în anii '80, 18 fresca în *Sala Pașilor Pierduți* la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, ca apoi să realizeze fresca *Galaxia iubirii* în Aula aceleiași universități. A pictat, de asemenea, frescele *Războinicii* și *Hora* de la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați.

La 20.04.2006, s-a încheiat procesul verbal de recepție a celor două lucrări, în suprafașă totală de 57,5 m². Odată cu lucrările, a fost predată și fișa tehnică a celor două picturi, care cuprinde detalii privind tehnica, procedeele și materialele folosite precum și eșantioane martor de culori și materiale.

Fig. 10 – Sala Victor Slăvescu (1)

Criticul Ruxandra Garofeanu, nota: „*Cele 2 picturi ale lui Sabin Bălașa se încadrează în spațiul bibliotecii, înobilind-o. Personal simt nevoia unui corespondent al lor pe peretele de vis à vis. Arhitectura sălii, din anii ' 20, de tipul ast deco, este în consecință cu această pictură mefizică. Totul, sala propriuzisă, copacii din jur – fac corp comun. Sabin Bălașa nu face decât să continue seria de ample ‚fresce’ începută, cândva, la Iași, dovedindu-și maturitatea la care a ajuns, atât din punct de vedere al*

reînnoirii tehnicii cât, mai ales, din punct de vedere al filozofiei asupra lumii care ne înconjoară. Bravo Sabin!"

Geneză și Feerie au fost ultimele ample lucrări ale regretatului artist Sabin Bălașa, care a decedat în 1.04.2008.

3. Capela *Sfântul Ioan Gură de Aur*

Proiectul amenajării Capelei a început în anul 2008. Pentru realizarea lui a fost atrasă și organizația Studenților Ortodoxi din ASE (A.S.C.O.R.). Membrii ei au propus ca hramul Capelei să fie *Sfântul Ioan Gură de Aur*. De asemenea, un rol activ în realizarea proiectului l-a avut domnul profesor dr. Vasile Răileanu. Pe 4.02.2008, Academia de Studii Economice din București a transmis Patriarhiei Române solicitarea aprobării înființării capelei și de numire a unui preot.

Reacția Patriarhiei Române a fost extrem de promptă. Reprezentanți ai ei au vizitat Palatul din Piața Romană și au avut discuții cu Rectorul Ion Gh. Roșca. În 22 februarie s-a primit următorul răspuns favorabil de la patriarhia Română, Mitropolia Munteniei și Dobrogei, Arhiepiscopia Bucureștilor, Sectorul Învățământ și Activități cu Tineretul:

Pe 27.05.2008, s-a primit de la Mitropolia Munteniei și Dobrogei, Arhiepiscopia Bucureștilor, Sectorul Social-Filantropic, adresa de numire ca preot a domnului Postolnicescu Marius Mihail.

Preotul Marius-Mihail Postolnicescu²¹, a fost angajat la 1 iunie 2008. Împreună cu domnia sa, s-au analizat mai multe variante de spații pentru

---

²¹ Preotul este absolvent al Facultății de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică, specializarea Informatică Ecomincă, promoția 2000, și al Facultății de Teologie Ortodoxă "Iustinian Patriarhul", secția Pastorală, Universitatea București, promoția 2005.

Capelă, alegându-se, printr-o decizie din 18.06.2008, sala 0421, din Clădirea Ion N. Angelescu.

La realizarea lucrărilor au contribuit decisiv domnii Adrian Pîrvu și Liviu Brezeanu.

Înzestrarea completă a Paraclisului „Sfântul Ioan Gură de Aur” s-a finalizat pe 28.02.2009.

Sfințirea capelei cu hramul *Sfântul Ioan Gură de Aur* și *Acoperământul Maicii Domului*, s-a făcut pe 1 octombrie 2008, care a coincis cu deschiderea anului universitar (2008-2009).

Fig. 11. – Capela Sf. Ioan Gură de Aur, vedere panoramă